ДУК “Пінская гарадская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма”

Аддзел абслугоўвання і інфармацыі цэнтральнай бібліятэкі

Інфармацыйна-бібліяграфічны сектар

КАПУСЦІНСКІ РЫШАРД

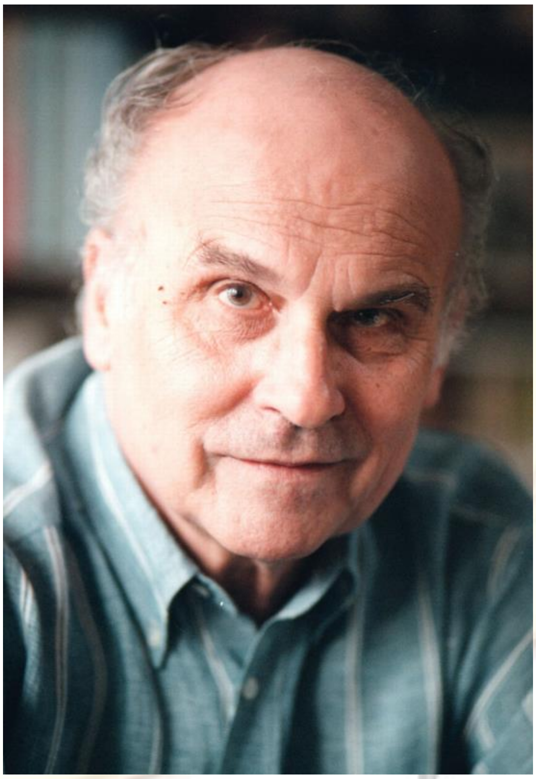

(ДА 85-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ)

ШОРТ-ЛІСТ

Пінск, 2017

Рышард Капусцінскі (польск. Ryszard Kapuściński, 4 сакавіка 1932, Пінск — 22 студзеня 2007 г., Варшава) — польскі пісьменнік і журналіст.

Рышард Капусцінскі нарадзіўся 4 сакавіка 1932 г. у Пінску, які ўваходзіў у той час у склад Польшчы. Яго бацькі Марыя Бабко і Юзаф Капусцінскі былі настаўнікамі польскай пачатковай школы. Да сённяшняга дня захаваўся дом (вул. Суворава, 43), дзе з'явіўся на свет будучы сусветна вядомы публіцыст, аўтар цікавых рэпартажаў з розных куточкаў Зямлі, вядомы пісьменнік і паэт.

Пасля 1940 года сям'я Капусцінскіх жыла ў Польшчы.

Для журналісцкіх вандровак Р. Капусцінскі выбіраў пераважна дзяржавы "трэцяга свету". Яго артыкулы з Конга, Анголы, Эфіопіі і іншых краін прынеслі польскаму журналісту заслужанае званне "кароль рэпартажу". Сусветную славу Р. Капусцінскаму прынеслі кнігі "Яшчэ адзін дзень жыцця" (1976), "Цар" (1978), "Шах ін шах" (1982), "Футбольная вайна". Ён прызнаны лепшым польскім журналістам XX стагоддзя. Пісьменнік двойчы намінаваўся на суісканне Нобелеўскай прэміі.

Праводзячы гады за мяжой сваёй айчыны, Р. Капусцінскі не заставаўся ў баку ад падзей, што там адбываліся. У адзін з самых драматычных момантаў гісторыі Польшчы – у жніўні 1980 г., калі на Балтыйскім узбярэжжы пачаліся масавыя акцыі пратэсту і ўпершыню голасна заявіла аб сабе "Салідарнасць", – ён імчыць туды, да бастуючых рабочых Гданьскай суднаверфі. У штотыднёвіку "Культура" друкаваліся яго рэпартажы, канстатуючыя і вітаючыя нараджэнне новай Польшчы.

У 1989–91 гг. Р. Капусцінскі атрымлівае магчымасць здейсніць вандроўку па адной з магутнейшых імперый – СССР. Вынікам плённага журналісцкага падарожжа даўжынёю больш за 60 тысяч кіламетраў стала з'яўленне кнігі "Імперыя", якая перавыдавалася ў Еўропе каля 20 разоў.

Апрача журналісцкіх рэпартажаў і кніг-хронік, Р. Капусцінскі паспяхова асвоіў і іншыя мастацкія жанры. У Польшчы выдадзены два яго паэтычныя зборнікі. Па яго сцэнарыях ажыццявілі пастаноўкі п'ес тэатры Польшчы, Канады, Нарвегіі, Галандыі і іншых краін. Зарэкамендаваў сябе і як адмысловы фатограф. Яго фотавыставы прайшлі як на радзіме, так і ў Венгрыі, Балгарыі. Сваім багатым вопытам і ведамі па гісторыі і культуры краін Афрыкі, Акеаніі і Амерыкі Р. Капусцінскі дзяліўся са студэнтамі ўніверсітэтаў Варшавы, ЗША, Англіі, Індыі, Венесуэлы.

Ён быў сведкам 27 рэвалюцый і пераваротаў, 40 разоў трапляў за краты і атрымаў чатыры смяротныя прысуды. Ягоныя кнігі перакладаліся на дзесяткі моў і прадаваліся мільённымі накладамі па ўсёй планеце. Аднак усё жыццё легенда сусветнай журналістыкі паляк Рышард Капусцінскі мроіў пра родны Пінск. Пісьменнік некалькі разоў наведваў сваю малую радзіму. У Пінску здымаліся многія кадры дакументальнага фільма Занусі "Паэт на лініі фронту".

Лаўрэат прэміі Баляслава Пруса (1975), Міжнароднай прэміі журналістаў (1978), Прэміі Гётэ (1999), прэміі Віарэджа (2000), Прэміі Гринцане Кавур і прэміі прынца Астурыйскага (2003), прэміі Эльзы Моранте (2005), ганаровы доктар многіх польскіх і замежных універсітэтаў.

Узнагароджаны Залатым Крыжам Заслугі (1954) і рыцарскім крыжам Ордэна Адраджэння Польшчы (1974).

Памёр Рышард Капусцінскі 23 студзеня 2007 г. У верасні таго ж года ў Пінску на доме, дзе жыў знакаміты пінчук, устаноўлена мемарыяльная дошка ў яго гонар.

Сустракаюцца розныя варыянты напісання прозвішча на беларускай мове: Капусьцінскі, Капусцінскі; на рускай мове: Капустинский, Капущинский.

Творы Р. Капусцінскага

1. **Kapuściński, Ryszard.** Notizen eines Weltburgers / Ryszard Kapuscinski ; aus dem Polnischen von Martin Pollack. — Berlin : Eichborn, 2007. — 295, [1] s.
2. **Kapuscinski, Ryszard.** Busz po polsku / R.Kapuscinski. — Warszawa. : Czytelnik, 2007. — 132 s.
3. **Kapuscinski, Ryszard.** Chrystus z karabinem na ramieniu / R.Kapuscinski. — Warszawa. : Czytelnik, 2007. — 164 s.
4. **Kapuscinski, Ryszard.** Gdyby cala Afryka... / Ryszard Kapuscinski. — Warszawa : Agora SA, 2011. — 408 s.
5. **Kapuscinski, Ryszard.** Kirgiz schodzi z konia. Chrystus z karabinem na ramieniu / Ryszard Kapuscinski. — Warszawa : Czytelnik, 1990. — 239 s. — (Wrzenie swiata).
6. **Kapuscinski, Ryszard.** Lapidarium / Ryszard Kapuscinski. — Warszawa. : Czytelnik, 2007. — 171 s.
7. **Kapuscinski, Ryszard.** Podroze z Herodotem / Ryszard Kapuscinski. — Krakow : Znak, 2007. — 262 s.
8. **Kapuscinski, Ryszard.** Rwacy nurt historii : Zapiski o XX I XXI wieku / Ryszard Kapuscinski. — Krakow : Znak, 2007. — 211s., [18] l. il.
9. **Kapuscinski, Ryszard.** Szachinszach / Ryszard Kapuscinski. — Warszawa. : Czytelnik, 2003. — 167 s.
10. **Kapuscinski, Ryszard.** Wojna futbolowa. Jeszcze dzien zycia / Ryszard Kapuscinski. — Warszawa : Czytelnik, 1990. — 343 s. — (Wrzenie swiata).
11. **Kapuscinski, Ryszard.** Ze swiata / Ryszard Kapuscinski. — Krakow : Wydawnictwo Znak, 2008. — 238 s.
12. **Kapuscinski, Ryszard.** Cesarz / Ryszard Kapuscinski. — Warszawa. : Czytelnik, 2003. — 156 s.
13. **Капусцінскі, Рышард.** Вяртанне : вершы : пераклад з польскае / Р. Капусцінскі ; уступ. арт. І. Дзямід ; уклад.: В. Грышкавец [і інш.] ; пер. на бел. мову А. Шушко, пер. на рус. мову В. Грышкаўца. — Мінск : Литература и Искусство, 2007. — 111 с.
14. **Капусцінскі, Рышард.** Імперыя / Рышард Капусцінскі ; пераклад з польскай Яўгена Салейчука. — Мінск : І. П. Логвінаў, 2009. — 344 с. — (Кнігарня «Наша Ніва»).
15. **Капустинский, Рышард.** Попытка поймать неуловимое : [стихи] / Рышард Капустинский; пер. В. Гришковца // Нёман. 2007. № 8. С. 110–113.
16. **Капустинский, Ришард.** Первые встречи (1939 – 1967). Пинск, 39 : отрывок из книги “Империя” / Ришард Капустинский // Піншчына літаратурная : літаратурна-мастацкі зборнік / рэдкал.: М. І. Ляшук (гал. рэд.) [і інш.] ; прадм. В. І. Локун ; уступ. арт. І. Д. Чараўко. — Пінск : Пінскі веснік, 1999. — С. 79—80.
17. **Капустинский, Рышард.** Стихи / Рышард Капустинский // Белой вежи свет : сборник поэзии Брестчины в переводах Валерия Гришковца. — Минск : Літаратура і Мастацтва, 2010. — С. 19—23.
18. **Капусцінскі, Рышард.** Чорнае дрэва : афрыканская ліхаманка / Рышард Капусцінскі ; пераклад з польскае Яўгена Салейчука. — Вільня : І. П. Логвінаў, 2016. — 345, [2] с.

Аб жыцці і творчасці Р. Капусцінскага

19. **Капусцінскі Рышард** // Знакамітыя ўраджэнцы Пінскай зямлі : біябібліяграфічны слоўнік / Пінская гарадская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма ; аддзел бібліятэчнага маркетынгу. — Пінск, 2009. — С. 14.
20. **Рышард Капусцінскі (1932 – 2007)** // Літаратурная карта Берасцэйшчыны / укладальнік А. Крэйдзіч. — Брэст : Брэсцкая друкарня, 2008. — С. 459—461.
21. **Марголіна, Р.** Паэт на лініі фронту / Р. Марголіна // Памяць : гісторыка-дакументальная хроніка Пінска. — Мінск : БЕЛТА, 1998. — С. 516.
22. **Хакімава, А.** Ён і ў Афрыцы шукаў Пінск : [у Пінскай цэнтральнай гарадской бібліятэцы адбылася прэзентацыя беларускамоўнага выдання кнігі Р. Капусцінскага "Чорнае дрэва. Афрыканская ліхаманка"] / Антаніна Хакімава // Вечерний Брест. 2016. 13 мая. С. 8.
23. **Захаров, Игнат.** Незабвенный "король репортажа" / Игнат Захаров // Пінскі веснік. 2012. 30 сакавіка (№ 26). С. 8.
24. **Демид, Инна.** Вместо памятника - дорога... / Инна Демид // Пінскі веснік. 2012. 20 студзеня (№ 6). С. 3.
25. **Ильенков, Вячеслав.** Приглашение в мир без горизонтов : [о выставке «Паэт рэпартажу» в Музее Белорусского Полесья] / В. Ильенков // Пінскі веснік. 2010. 4 чэрвеня (№ 44). С. 10.
26. **Куницкий, П.** Поэт репортажа : [о выставке, посвященной Р. Капустинскому в Музее Белорусского Полесья] / Павел Куницкий // Вечерний Брест. 2010. 28 мая.
27. **Гришковец, В.** Нобелевский номинант из Пинска / В. Гришковец // Заря. 2008. 4 сентября (№ 99). С. 17.
28. **Гришковец, В.** Нобелевский номинант из Пинска / В. Гришковец // Заря. 2008. 30 августа. С. 8.
29. **Кривецкий, Л.** Возвращение Рышарда Капустинского : [о книге стихов Р. Капустинского «Вяртанне»] / Леонид Кривецкий // Нёман. 2008. № 4. С. 190.
30. **Бугаёў, Д.** **Пасмяротнае вяртанне на радзіму :** [пра кнігу вершаў Р. Капусцінскага «Вяртанне»] // Полымя. 2008. № 3. С. 174–178.
31. **Побединская, С.** В город родной возвратился... / С. Побединская // Пінскі веснік. 2008. 29 лютага (№ 17). С. 1.
32. **Карлюкевіч, А.** Падарожжа па вуліцах Пінска : [вандроўка з паэтам Валерыем Грышкаўцом па гістарычных мясцінах Пінска, успамін пра падзеі, якія з імі звязаны, знакамітых асоб, якія наведвалі Пінск] // Беларусь. Belarus. 2008. № 1. С. 32—34.
33. **Ильенков, В.** Признание. Возвращение. Память / В. Ильенков // Пінскі веснік. 2007. 28 верасня (№ 76). С. 1.
34. **Андреева, Н.** Просто писатель и журналист : [об открытии мемориальной доски Р. Капустинскому в Пинске] / Надежда Андреева // Мясцовы час. 2007. 27 верасня. С. 3.
35. **Гришковец, В.** Сближал народы и культуры / В. Гришковец // Пінскі веснік. 2007. 29 чэрвеня (№ 50). С. 12.
36. **Гришковец, В.** Свидетель 27-ми революций / В. Гришковец // Заря. 2007. 10 марта (№ 28). С. 7.
37. **Иванова, И.** Долгая дорога домой / И. Иванова, П. Куницкий // Вечерний Брест. 2007. 9 марта. С. 6.
38. **Ярошук, В.** Великий поляк из Пинска / В. Ярошук // Мясцовы час. 2007. 8 сакавіка. С. 2.
39. **Демид, И.** Встречи с Рышардом Капустинским / И. Демид // Пінскі веснік. 2007. 2 сакавіка (№ 18). С. 4.
40. **Демид, И.** Гений, чувствовавший новость / Инна Демид // Вечерний Брест. 2007. 2 февраля. С. 6.

41. **Демид, И.** Упражнения для памяти / Инна Демид // Вечерний Брест. 2005. 2 марта. С. 3.
42. **Старосельская, К.** Мир по Капущинскому : [о книге Р. Капущинского «Чёрное дерево»] / Ксения Старосельская // Знамя. 2003. № 6. С. 228–231.
43. **Ильенков, В.** На пульсе жизни планеты : [о Р. Капустинском] / В. Ильенков // Пінскі веснік. 2000. 21 студзеня.
44. **Вуйвич, М.** Автор книги – уроженец Пинска : [о выходе книги «Император» Р. Капустинского] / М. Вуйвич // Пінскі веснік. 1992. 30 верасня.
45. **Капущинский, Рышард** // Википедия : свободная энциклопедия [Электронный ресурс]. Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Капущинский,_Рышард
46. **Дом, в котором родился Рышард Капустинский** // История Пинска [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.pinsk-history.ru/katalog?catid=0&id=309
47. **Лашкевіч, Кастусь. TUTэйшыя ў свеце. "Герадот нашага часу", які шукаў Пінск у Афрыцы** / Кастусь Лашкевіч [Электронны рэсурс]. Рэжым доступу: https://news.tut.by/kaleidoscope/214849.html

Выканаўца:

Гарачова А. Н., галоўны бібліёграф аддзела абслугоўвання і інфармацыі

Люты, 2017